

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:

 dos. Zaur Məmmədov
"12" 09 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050810 - "Turizm işinin təşkili" A,B

Fakültə: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

1. Fənn haqqında məlumat :

Fənnin adı: Turizmə giriş (Kafedranın 12.09.2025-ci il 01 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir).

I.Fənn haqqında məlumat :

Fənnin kodu: İPF-B01

Tədris ili: I (2025-2026). Semestr: I

Tədris yükü cəmi: 150 saat. Auditoriya yükü-60 saat: (Mühazirə 30 saat, seminar 30 saat).

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: *Hacızadə İlkanə Nəsim qızı, müəllim*

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Füzuli küç., 170 a, 1 sayılı korpus.

Məsləhət saati: II-IV günlər: saat 10⁰⁰-12⁰⁰

E-mail ünvanı: *ilkanahacizade@mail.ru*

III. Təvsiyyə olunan dərslik və dərs vəsaitləri:

- 1.B.Bilalov. "Turizm fəaliyyətinin tənzimlənməsi". Bakı, 2006
- 2.B.Bilalov. "Turizmin menecmenti". Bakı, 2005
- 3.B.Bilalov. "Turizmin tarixi". Bakı, 2008
- 4.İlqar Hüseynov, Nigar Əfəndiyeva. Turizmin əsasları. Dərslik. 2007.
- 5.M.Ağakərimov və S.Babazadə. "Məhmanxana təsərrüfatı". Bakı, 2005
- 6.Ə.Əlirzayev və S.Asanova."Turizmin inkişafının sosial-iqtisadi problemləri".Bakı 2006
- 7.Туризм. Введение в туризм. Александр Трухачев, 2013
- 8.Türkiyə'de Turizm Eğitimi. Prof. Dr. Necdet Hacıoğlu, Öğr. Gör. Mehmet Kaşlı, Seda Şahin, Nuray Tetik.Ocak 2008 / 1. Baskı / 169 Syf.
- 9.А.Дурович, Н.Кабушкин "Организация туризма". Минск, 2003.

IV.Prekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq hər hansı bir fənnin tədrisi zəruri deyildir.

V.Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda "Destinasiyaların idarə olunması" və "Dayanıqlı turizm" fənlərinin tədrisinə ehtiyac vardır.

VI.Fənnin təsviri və məqsədi: "Turizmə giriş" fənni turizm sahəsində mövcud olan əsas anlayışların, onların məğzinin öyrədilməsini xarakterizə edir.Bu fənn turizmin təsnifləşdirilməsi, ayrı-

ayrı formalarının xarakterik xüsusiyyətlərini, insanların seçimləri, onlara təsir edən amilləri öyrənir. Bildiyimiz ki, son dövrlərdə turizm sektoruna global səviyyədə maraq artmaqdadır, bu baxımdan da bu istiqamətdə ixtisas alan tələbələr bu istiqamət üzrə düzgün irəliləyə bilmələri üçün bu fənin tədrisi böyük önəm kəsb edir.

Əsas məqsəd olaraq onu qeyd edə bilərik ki, bu fənn tələbələrə turizm fəaliyyəti, onun təşkili və idarəedilməsi, turizm fəaliyyətinin tarixi, turizm sektorunda seqmentləşmənin aparılması xüsusiyyətlərini, turizm xidmətlərinin növlərinin təsnifləşdirilməsindən və s.-dən bəhs edilməsi nəzərdə tutulur. Mehmanxana xidmətinin təşkili, otellərin növləri, göstərilən xidmətlərin, məqəliyyat fəaliyyətinin təşkil edilməsi, müxtəlif nəqliyyat vasitələrinin üstün göstəricilərinin və çatınamazlıqlarının öyrənilməsi, qidalanma ilə bağlı mövcud normalar, restoran xidmətlərinin xüsusiyyətlərinin tələbələr tərəfindən mənimsənilməsi də fənnin məqsədlərindən hesab edilə bilər.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal- tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilər.
- 8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A

2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX.Davranış qaydalarının pozulması: *Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.*

X.Təqvim planı: Mühazirə 30 saat, Seminar 30 saat, **Cəmi: 60 saat**

№	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Mühazirə		Seminar	
		Saat	Tarix	Saat	Tarix
1	2	3	4	5	6
1.	Mövzu 1. Turizmin mahiyyəti və inkişaf tarixi Plan: 1.Turizmin əsasları kursunun predmeti, məqsəd və vəzifələri 2.Turizmin sosial-iqtisadi mahiyyətinin müəyyənləşdirilməsi 3.İdarəetmə sistemi kimi turizm fəaliyyətini qiymətləndirilməsi 4.İlk səyahətlər və turizmin yaranması 5.İnsan və cəmiyyət üçün turizmin əhəmiyyəti 6. Turizmin formaları, növləri və tiplərinin təsnifatı	4		4	
2.	Mövzu 2. Turizm məhsulu və onun hazırlanması Plan: 1.Turizm məhsulu - turist xidmətləri kompleksi kimi 2.Turizm məhsulunun formalaşması xüsusiyyətləri 3.Tarixi abidələr və turizm marşrutları 4.Turist marşrutlarının layihələndirilməsi 5.Turizm mütəxəssislərinin peşəkar ünsiyyət xüsusiyyətləri	2		2	
3.	Mövzu 3: Turizm milli iqtisadiyyatın mühüm sahəsi kimi Plan : 1.Turizm fəaliyyətinin inkişafının ölkə üçün faydaları 2.Turizmin ölkə iqtisadiyyatında rolu 3.Ölkə turizmin inkişafına dair həyata keçirilən tədbirlər	2		2	
4.	Mövzu 4: Turizm ehtiyatları Plan: 1. Turizm ehtiyatları və onların təsnifatı 2 Milli parklar və qoruqlar 3. Azərbaycanın kurort-turizm və rekreasiya zonaları.Turizm bölgələri 4. Azərbaycanda tarixi-mədəni obyektlərin xüsusiyyətləri	2		2	
5.	Mövzu 5. Turizm sferasında göstərilən xidmətlər və onların seçiyəvi cəhətləri	2		2	

	Plan: 1.Turizmdə xidmətin təqdimatı 2.Turist marşrutları və onların tipləri 3.Turizm mərkəzləri və destinasiyaları 4.Nəqliyyat xidmət növlərinin təsnifatı				
6.	Mövzu 6: Turizmdə nəqliyyatın vacibliyi və xarakterik xüsusiyyətləri Plan: 1.Turizmdə nəqliyyatın önəmi 2.Daşıma vasitələri və onların növləri. 3.Piyada və başqa yerdəyişmələrin növləri. 4.İnsanın özəli gücü əsasında texniki vasitələr. 5.Heyvanların köməyi ilə daşımalar.	2		2	
7.	Mövzu 7: Mehmanxana fəaliyyəti və onun tənzimlənməsi Plan: 1.Mehmanxana işinin təşkili modelləri 2.Mehmanxana və digər yerləşmə vasitələrinin təsnifatı 3.Mehmanxana xidmətlərini xarakterizə edən terminlər və otellərin hüquqi tənzimlənməsi xüsusiyyətləri 4.Beynəlxalq mehmanxana qaydaları	4		4	
8.	Mövzu 8: Qidalanma xidmətinin təşkili və xüsusiyyətləri Plan : 1.Qidalanma sənayesinin fəaliyyət mexanizmi 2.İnsan tipləri və onların davranışları 3.Restoran xidmətinin psixologiyası 4.Restoran biznesində xidmətin təşkilinin prinspləri	2		2	
9	Mövzu 9: Turizm bazarı Plan: 1.Turizm bazarının əsas prinspləri. 2.Turist tələbi və turist təklifinin əsas cəhətləri. 3.Turizm bazarına təsir edən əsas amillər. 4.Turizm bazarının cəlbedici seqmentlərinin müəyyənləşdirilməsi. 5.Turist məhsuluna olan tələbin seqmentləşməsi. 6.Turist səfərlərinin motivləşməsi.	4		4	
10.	Mövzu 10: Turoperator və turagent fəaliyyətinin xüsusiyyətləri Plan: 1.Turizm müəssisələri və onların əsas funksiyaları 2.Turoperatorun iş funksiyaları	2		2	

	3.Turopereytingin formaları və təsnifatı 4.Turoperator və turagentlərin birgə fəaliyyət istiqamətləri 5.Turistlərin təhlükəsizliyi				
11.	Mövzu 11: Turizmin təşkili üzrə beynəlxalq təcrübə Plan: 1.Turizmin təşkilinin beynəlxalq əhəmiyyəti 2.Avropa ölkələrində turizm işinin təşkili 3. Şimali və Cənubi Amerika ölkələrində turizm işinin təşkili 4.Afrika ölkələrində turizm işinin təşkili	2		2	
12.	Mövzu 12 : Yaşıl iqtisadiyyatda turizmin rolu Plan: 1. Turizmin fəaliyyətinin ətraf mühitlə qarşılıqlı əlaqəsi 2. Yaşıl iqtisadiyyatın mahiyyəti 3. Turizmin "yaşıl iqtisadiyyat"a təsiri 4. "TUI Group"un fəaliyyət istiqamətləri və ölkəmizdə yaşıl turizmlə bağlı görülən işlər	2		2	
	Cəmi:	30		30	

XI.Fənn üzrə tələblər: "Turizmə giriş" fənnini öyrənməklə tələbə turizmlə bağlı anlayışlar, turizm xidmətlərinin önəmi, yerləşdirmə, nəqliyyat və qidalanma xidmətinin təşkili zamanı diqqət edilməli olan istiqamətlər, müxtəlif köməkçi turizm xidmətlərinin xarakterik xüsusiyyətləri, turizm məhsulunun təsnifləşdirilməsi, turizm bazarının segmentləşdirilməsi və s. haqqında məlumatlar tələbə tərəfindən mənimsənilməlidir.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Ölkəmizdə turizm sektorun mövcud vəziyyətini təhlil edə bilir;
- Ölkəmizin turizm potensiallarından istifadə imkanlarını araşdırır;
- Region üçün xarakterik olan turizm sektorlarını müəyyən edə bilir;
- Bu sahənin inkişaf etdirilməsi ilə bağlı fərqli yanaşmalar ortaya qoya bilir;
- Beynəlxalq təcrübənin ölkəmizdə tətbiqi istiqamətində təhlillər apara bilir;
- Turizm sektorunda fəaliyyət göstərdikləri zaman istər işçi heyəti, istərsə də rəhbərliklə düzgün münasibətlər qura bilmək bacarığını formalaşdırır;

XIII.Tələbələrin fənn haqqında fikirlərinin öyrənilməsi : -----

XIV. Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları :

- 1.Turizmin əsasları kursunun predmeti, məqsəd və vəzifələri
- 2.İnsan və cəmiyyət üçün turizmin əhəmiyyəti
- 3.Turizmin formaları, növləri və tiplərinin təsnifatı
- 4.Turizm məhsulunun formalaşması xüsusiyyətləri
- 5.Turizm mütəxəssislərinin peşəkar ünsiyyət xüsusiyyətləri
- 6.Turizm fəaliyyətinin inkişafının ölkə üçün faydaları
- 7.Turizmin ölkə iqtisadiyyatında rolu
- 8.Ölkə turizmin inkişafına dair həyata keçirilən tədbirlər
- 9.Turizm ehtiyatları və onların təsnifatı
- 10.Azərbaycanın kurort-turizm və rekreasiya zonaları,turizm bölgələri

11. Turizmde xidmətin təqdimatı
12. Turist marşrutları və onların tipləri
13. Turizm mərkəzləri və destinasiyaları
14. Nəqliyyat xidmət növlərinin təsnifatı
15. Turizmde nəqliyyatın önəmi

II Kollokvium sualları:

1. Daşıma vasitələri və onların növləri.
2. İnsanın əzələ gücü əsasında texniki vasitələr.
3. Heyvanların köməyi ilə daşımalar.
4. Mehmanxana işinin təşkili modelləri
5. Mehmanxana və digər yerləşmə vasitələrinin təsnifatı
6. Qidalanma sənayesinin fəaliyyət mexanizmi
7. İnsan tipləri və onların davranışları
8. Restoran xidmətinin psixologiyası
9. Restoran biznesində xidmətin təşkilinin prinspləri
10. Turizm bazarının əsas prinspləri.
11. Turist tələbi və turist təklifinin əsas cəhətləri.
12. Turizm bazarına təsir edən əsas amillər.
13. Turizm bazarının cəlbedici seqmentlərinin müəyyənləşdirilməsi.
14. Turist məhsuluna olan tələbin seqmentləşməsi.
15. Turist səfərlərinin motivləşməsi

XV. İmtahan sualları:

1. Turizmin əsasları kursunun predmeti, məqsəd və vəzifələri
2. İnsan və cəmiyyət üçün turizmin əhəmiyyəti
3. Turizmin formaları, növləri və tiplərinin təsnifatı
4. Turizm məhsulunun formalaşması xüsusiyyətləri
5. Turizm mütəxəssislərinin peşəkar ünsiyyət xüsusiyyətləri
6. Turizm fəaliyyətinin inkişafının ölkə üçün faydaları
7. Turizm ehtiyatları və onların təsnifatı
8. Azərbaycanın kurort-turizm və rekreasiya zonaları, turizm bölgələri
9. Turist marşrutları və onların tipləri
10. Nəqliyyat xidmət növlərinin təsnifatı
11. Daşıma vasitələri və onların növləri.
12. İnsanın əzələ gücü əsasında texniki vasitələr.
13. Heyvanların köməyi ilə daşımalar.
14. Mehmanxana işinin təşkili modelləri
15. Mehmanxana və digər yerləşmə vasitələrinin təsnifatı
16. Mehmanxana xidmətlərini xarakterizə edən terminlər və otellərin hüquqi tənzimlənməsi xüsusiyyətləri
17. Qidalanma sənayesinin fəaliyyət mexanizmi
18. İnsan tipləri və onların davranışları
19. Restoran biznesində xidmətin təşkilinin prinspləri
20. Turizm bazarının əsas prinspləri.

21. Turist tələbi və turist təklifinin əsas cəhətləri.
22. Turizm bazarına təsir edən əsas amillər.
23. Turizm bazarının cəlbədiçi segmentlərinin müəyyənləşdirilməsi.
24. Turizm müəssisələri və onların əsas funksiyaları
25. Turopereytingin formaları və təsnifatı
26. Turizmin təşkilinin beynəlxalq əhəmiyyəti
27. Avropa ölkələrində turizm işinin təşkili
28. Turizmin fəaliyyətinin ətraf mühitlə qarşılıqlı əlaqəsi
29. Turizmin "yaşıl iqtisadiyyat"a təsiri
30. "TUI Group"un fəaliyyət istiqamətləri və ölkəmizdə yaşıl turizmlə bağlı görülən işlər

"Turizmə giriş" fənni üzrə fənninin sillabusu **050810-"Turizm işinin təşkili"** ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus **"İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"** kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir. (12 sentyabr 2025-ci il, 01 №-protokol).

Kafedra müdiri
v.i.e :

Fənn müəllimi:

dos.G.T.Əliyeva

müə.I.N.Hacıadə